

DECRESCITA ITALIA

ET MANIFEST FOR DEN ITALIEN- SKE MODVÆKST-BEVÆGELSE

Der eksisterer en myte, som er grundlaget for alle moderne ideologier, både på højrefløjen og venstrefløjen: Myten om vækst. Tilbedelsen af denne myte har nu ikke alene bragt os på kollisionskurs med økosystemerne, men tillige ført til stigende social ulighed, underminering af demokratiet samt en fremadskridende 'sygdom i sjælen'. Hvis vi vil bevæge os i en bæredygtig retning, må vi gøre op med denne myte og udvikle et nyt kvalitativt velfærdsbegreb baseret på tanken om skønhed, glæden ved fællesskabet og respekt for naturen.

Der eksisterer en myte, som har gennemsyret det sidste århundredes sociale bevidsthed, og som endnu i dag udgør afsættet for de moderne politiske ideologier, både på højre- og venstrefløjen: Det er myten om vækst. Denne myte har afstedkommet det evindelig krav om at maksimere produktion, forbrug og profit og har ført os til vor tids religion om det globale markeds velsignelser.

Hele tankesættet er baseret på et billede af mennesket som *homo economicus*: Et ego uden forpligtigelser; en rationel, utilitaristisk individualist, der alene er styret af en vilje til at maksimere sine egne økonomiske interesser; han er et individ, der tilfældigvis befinder sig i en omverden, som er til for, at han kan udnytte og beherske den for egen vindings skyld.

Det er en vision om verden, der er grundlæggende fejlagtig, men som ikke desto mindre har formået at påvirke menneskers adfærd, og som har haft katastrofale konsekvenser for den økologiske, sociale og politiske ligevægt. Vi anerkender, at de vestlige samfunds orientering mod ensidig økonomisk vækst, har skabt større materiel rigdom gennem en hel historisk periode. Men den har samtidig ført til svagere sociale bånd, og foran os truer nu et kollaps i økosystemerne. Endvidere er denne økonomiske udvikling ikke alene blevet betalt af arbejderne og de udstødte i det „rige nord“, men frem for alt af befolkningerne og landene i det „globale syd“, som er blevet tvunget ind under vestens økonomiske og politiske system.

Plakat fra årlig festival for modvækst i Italien.

På samme tid er denne vækst i indkomst blevet gjort mulig af en tankeløs udnyttelse af vores økosystemer. De videnskabelige beviser, der ikke længere kan ignoreres, tydeliggør, at vores biosfære allerede er ude af stand til at kapere vores nuværende udviklingsmodel. De negative effekter kan også mærkes på det sociale område; ikke blot i kraft af ny fattigdom og stigende ulighed, men også i form af en fremadskridende 'sygdom i sjælen', et manglende håb for fremtiden, der endda til tider kan antage voldelige og selvdestruktive former. På det politiske niveau har denne akkumulation af rigdom, der er blevet samlet hos

en mindre og mindre minoritet, skabt en foruroligende koncentration af magt og har dermed frarøvet demokratiet sin sande betydning.

Den mest perverse effekt af dette system er imidlertid dets evne til at tilpasse sig alle sygdommene. Forurening, klimaforandringer, ressourcekrige samt et stadigt stigende antal mennesker, der ekskluderes og samtidigt gives skylden herfor, bliver langsomt til hverdag, mens vi passivt tilpasser os den nye situation uden at ændre på vores adfærd og den grundlæggende organisering af vores samfund. Vækst skaber med andre ord afhængighed.

Foto fra decrescita-ecovillage seminar 2011

Stillet overfor vor tids enorme miljø-mæssige, sociale og politiske problemer er det efter vores opfattelse helt afgørende, at vi begynder at stille spørgsmålstejn ved selve den grundlæggende myte for vor samfund – myten om vækst. Efter at have bekæmpet fattigdom med alle midler i årtier må vi nu til at indse, at det er selve vort velstandsbegreb, der er problematisk. Vi må med andre ord genopdage et oldgammelt, men stadig superaktuelt tema om grænser eller rettere om moderation.

Vi er ikke ideologiske modstandere af enhver form for vækst. For at kunne bevæge os i retning af et fremtidigt, bæredygtigt samfund må nogle produkter og opførsels-

mønstre ændres eller forsvinde helt, mens andre må opmuntres og udvikles. Dét, vi erklærer os modstandere af, er tvangstan-ken om vækst som det bærende princip for alle vore forestillinger. Vi mener ikke, at livskvalitet på en begrænset planet kan baseres på en generaliseret og kvantitativ vækstmodel, men må i stedet tage udgangspunkt i en kvalitativ redefinering af teknologi, institutioner og arbejde.

Ifølge Serge Latouche er dét at tale om mod-vækst det samme som at vove en provokation. Vi må vove at udfordre den gud-dom, vi har tilbedt og de symbolske kort, vi i århundreder har navigeret efter, og som vi nu forveksler med virkeligheden. Mange vil

Foto fra Decrescita happening 2011

betvivle, at det overhovedet er realistisk at udfordre vores indgroede forestillinger og skabe et samfund, der ikke tilbyder vækst. Vi hævder, at anerkendelsen af vores sociale og økologiske afhængighed er den eneste virkelige realisme, hvis vi ønsker at undgå en økologisk og social katastrofe.

Vi er ikke imod teknologi, men for en fornuftig, vedvarende og bæredygtig teknologi. Hvis vi i dag sætter os for at gentænke vore teknologiske systemer, vil vi muligvis være i stand til at afværge en autoritært påtvungen kriseløsning i morgen. Dét at være realistisk i dag betyder ikke at tilpasse sig et system, der er ved at ødelægge sig selv, men betyder derimod at være villig til at

træffe langsigtede beslutninger. Det kræver samtidig, at der skabes nye nationale og internationale institutioner, eller at de eksisterende reformeres radikalt.

Det handler ikke om at belære om en ny ideel måde at opføre sig på. Det handler tværtimod om at få aktiveret forskellige sociale og følelsesmæssige handlingsmønstre, der er menneskeligt rigere og mere givende end de i dag fremherskende. Det handler ikke om at fremføre abstrakte utopier eller teknokratisk plantænkning. Vi kan ikke forudse præcist, hvad der vil ske, eller hvornår det vil ske, men vi kan begynde at sætte virtuose og kreative processer i gang med udgangspunkt i de nuværende sociale

relationer og de steder og områder, hvor vi lever, arbejder og bor. I denne sammenhæng foreslår vi, at vi genopfinder tanken om skønhed, for den vil lære os at se vore byer, vort land og vor samfund i et helt nyt lys.

Vi ønsker at genopdage glæden ved fælles værdier, altså et samfund hvor der eksperimenteres med deling og praktisering af socialt forbrug. Vi tror på muligheden af at skabe et samfund, hvor mennesker og deres relationer, ikke varer og økonomisk handel, er i centrum: Et samfund, der sætter immaterielle værdier højere end materielle, som værdsætter ikke-instrumentelle måder at skabe og have relationer på, som fokuserer på solidaritet og fælles rigdom frem for private interesser, og som endelig værdsætter naturen og dens livsformer for deres skønhed og værdighed, ikke blot som muligheder for udnyttelse og produktion. Dette indebærer også, at vi rekonstruerer vor tilknytning til områder og steder; at vi værdsætter de lokale goder og ressourcer, som primært skal tilgodese lokalsamfundenes og miljøets krav frem for markedets. Lokalområdet er for os det rigtige udgangspunkt, hvorfra man kan begynde at skabe et decentraliseret og sandt demokrati, hvor alle har en mulighed for at deltage.

Er dette en utopi? Muligvis, men det er i så fald en meget konkret utopi. To scenarier synes at tone frem i horisonten: Det første med en problemfyldt og tvungen af-vækst, der kommer til at bestå af tvungne ratio-

FESTA DELLA DECRESCITA FELICE*2005

Plakat fra årlig festival for modvækst i Italien.

neringer for de fattige og en autoritær udvikling, som det var tilfældet i 1920'erne og '30'erne som følge af 1800-tallets fejlslagne liberalisme. I det andet scenarie tegner sig mulighed for en kollektiv, bæredygtig og ansvarlig mod-vækst, der muligvis endda vil tilbyde nye, store muligheder for demokrati og lokalsamfundenes selvbestemmelse. Vi opfordrer alle til at være med til at sikre, at det bliver det andet og ikke det første scenarie, der bliver den sti, vi kommer til at træde i det 21. århundrede.

*Den oprindelige artikel kan findes på
www.decrescita.it.*

*Denne danske version er oversat og redigeret
af Mads Kissow og John Holten-Andersen.*